

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Paweł Księżak

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie z odwołania X. Y.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia [...] 2025 r.
w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek
uprawniający do przejścia w stan spoczynku,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 marca 2026 r.

**uchyla zaskarżoną uchwałę i przekazuje sprawę Krajowej
Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.**

[k.b.]

UZASADNIENIE

Pismem z 23 kwietnia 2024 r. (data wpływu do Biura Krajowej Rady Sądownictwa) X. Y. – sędzia Sądu Okręgowego w Katowicach (dalej: „odwołujący się”) oświadczył Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej: „Rada” lub „KRS”) wolę dalszego zajmowania stanowiska sędziego po ukończeniu 65. roku życia. Do oświadczenia załączył zaświadczenie lekarskie z 21 marca 2024 r. stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych i zdolność do pełnienia obowiązków sędziego oraz zaświadczenie psychologiczne z 21 marca 2024 r. stwierdzające, że jest zdolny w zakresie predyspozycji i umiejętności psychologicznych do pełnienia obowiązków sędziego.

Uchwałą Nr [...] z dnia [...] 2024 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiagającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku KRS nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że w dniu 13 maja 2024 r. zespół członków KRS, po zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją, bezwzględną większością głosów (2 głosami „za”, przy 1 głosie „przeciw” i braku głosów „wstrzymujących się”) postanowił rekomendować Radzie wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się. Mając na względzie zgromadzoną w toku postępowania dokumentację, obejmującą pozytywną opinię służbową o pracy sporządzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach, a także dane statystyczne obrazujące wyniki pracy sędziego oraz informacje o sytuacji kadrowej Sądu Okręgowego w Katowicach, zespół stwierdził, że dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się jest poparte interesem wymiaru sprawiedliwości.

Pomimo powyższej rekomendacji, ostatecznie Rada nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się. KRS stwierdziła, że zasadą i regułą jest obligatoryjne przejście sędziego w stan spoczynku wraz z osiągnięciem określonego wieku. Przejście sędziego w stan spoczynku następuje *ex lege*. Natomiast art. 69 § 1b ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 334, dalej: „p.u.s.p.”) stanowi wyjątek od powyższej zasady. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że Rada – w celu zweryfikowania istnienia, bądź nieistnienia tych przesłanek – dokonała analizy

działalności orzeczniczej odwołującego się na tle pracy sędziów orzekających w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach. Zdaniem Rady, wyniki statystyczne w zakresie wpływu i załatwienia spraw oraz stanu referatu nie okazały się wyróżniające. Obsada kadrowa [...] Wydziału Cywilnego zaś – w zestawieniu z innymi wydziałami Sądu Okręgowego w Katowicach – jest jedną z najwyższych w tym Sądzie. Wobec tego Rada nie podzieliła stanowiska zespołu, wskazując zarazem, że nie ma ono charakteru bezwzględnie wiążącego.

Odwołujący się wniósł odwołanie od uchwały KRS nr [...] z dnia [...] 2024 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiagającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, w którym zawarł wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy w trybie art. 45 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. z 2024 r., poz. 1186 – dalej: „u.KRS”), a w przypadku odmowy dokonania reasumpcji, wniósł o uchylenie przez Sąd Najwyższy zaskarżonej uchwały z uwagi na jej sprzeczność z prawem i przekazanie sprawy Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania oraz udzielenie zabezpieczenia poprzez wstrzymanie skuteczności ww. uchwały.

Uchwałą Nr [...]1 z dnia [...] 2024 r. KRS nie uwzględniła wniosku odwołującego się o ponowne rozpatrzenie sprawy, rozstrzygniętej uchwałą Nr [...] z dnia [...] 2024 r.

Pismem z 14 listopada 2024 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego) odwołujący się złożył wniosek o wstrzymanie wykonania uchwał KRS Nr [...] z [...] 2024 r. oraz Nr [...]1 z [...] 2024 r. poprzez wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie przez odwołującego się stanowiska sędziego sądu okręgowego w Sądzie Okręgowym w Katowicach do czasu zakończenia postępowania.

Postanowieniem z 20 listopada 2024 r. Sąd Najwyższy udzielił zabezpieczenia w ten sposób, że wstrzymał skuteczność zaskarżonej uchwały KRS Nr [...] na czas trwania postępowania w sprawie z odwołania.

Wyrokiem z 15 lipca 2025 r., I NKRS 70/24, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżoną uchwałę i przekazał sprawę Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpatrzenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego, odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem doszło w sprawie do naruszenia art. 69 § 1b p.u.s.p. Sąd Najwyższy podniósł,

że wyrażenie zgody na dalsze pełnienie przez sędziego obowiązków służbowych po osiągnięciu przez niego 65. roku życia jest jednolicie traktowane jako wyjątek od zasady i przypisuje się mu charakter fakultatywny. Nie oznacza to, że decyzja w tym przedmiocie może mieć charakter całkowicie uznaniowy, a Rada ma prawo do arbitralnego decydowania w sprawie pozostawienia sędziego w stanie czynnym po osiągnięciu przez niego ustawowego wieku przechodzenia w stan spoczynku. Sąd Najwyższy podkreślił zarazem, że KRS ma obowiązek wyjaśnić, w jaki sposób jej decyzja podyktowana była interesem wymiaru sprawiedliwości, względem na racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub w jaki sposób znajduje uzasadnienie w stanie obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Dodatkowo w orzecznictwie przyjmuje się, że Rada, uzasadniając uchwałę niewyrażającą zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który osiągnął wiek stanu spoczynku, nie może ograniczać się do użycia zawartych w art. 69 § 1b u.s.p. pojęć, wskazując tylko na brak interesu wymiaru sprawiedliwości lub ważnego interesu społecznego. Dodatkowo konieczne jest wskazanie rzeczywistych powodów i faktów, dla których uznano, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadniają zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, o którym mowa w art. 69 § 1 p.u.s.p. Wskazując na powyższe, Sąd Najwyższy zwrócił uwagę, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały Rada stwierdziła, że „wprawdzie z informacji i danych nadesłanych przez Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach wynika, że sędzia (odwołujący się) posiada wiedzę i doświadczenie zawodowe przekładające się na prawidłowe sprawowanie urzędu sędziego, jednakże nie dostrzeżono żadnych ponadnormatywnych okoliczności leżących po stronie interesu wymiaru sprawiedliwości, czy też interesu społecznego, mogących przesądzić o potrzebie dalszego zajmowania stanowiska sędziego”. Tym samym, zdaniem Sądu Najwyższego, Rada nie spełniła wymogów transparentności, jakie stawia się uzasadnieniom uchwał KRS wydawanych w takich przypadkach. Sąd Najwyższy zważył, że to lapidarne wyjaśnienie raziło tym bardziej, że po przeanalizowaniu akt sprawy, zespół członków KRS wyraził odmienne stanowisko i zarekomendował Radzie wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się opierając swoje stanowisko na interesie wymiaru sprawiedliwości.

Sąd Najwyższy podkreślił, że chociaż KRS nie jest związana stanowiskiem zespołu, to w przypadku do tego stopnia odmiennej oceny, szczególnie wymagane jest pogłębione uzasadnienie i wskazanie racji odstąpienia od tego stanowiska. W szczególności w sytuacji, gdy zespół członków KRS powołał się na pozytywną opinię służbową o pracy sporządzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach, dane statystyczne obrazujące wyniki pracy sędziego oraz informacje o sytuacji kadrowej Sądu Okręgowego w Katowicach, a KRS na podstawie tych samych danych stwierdziła, że analiza działalności orzeczniczej odwołującego się na tle pracy sędziów orzekających w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach, wyniki statystyczne w zakresie wpływu i załatwienia spraw oraz stanu referatu sędziego nie są wyróżniające, zaś obsada kadrowa [...] Wydziału Cywilnego – w zestawieniu z innymi wydziałami Sądu Okręgowego w Katowicach – jest jedną z najwyższych w tym sądzie. Sąd Najwyższy podkreślił zarazem, że Rada w żaden szczególnie sposób nie ustosunkowała się do statystyk orzeczniczych [...] Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Katowicach, w którym orzekał odwołujący się oraz do wniosków z nich wynikających. W tym kontekście Sąd Najwyższy zgodził się z poglądem wyrażonym w wyroku z 6 lipca 2022 r., I NKRS 31/22, że wprawdzie wysoka ocena pracy sędziego jako orzecznika nie jest przesłanką ustawową, która przesądza o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jednak powinna być ona brana pod uwagę przy ocenie, czy dalsze zajmowanie stanowiska sędziego jest uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, bowiem w interesie wymiaru sprawiedliwości leży to, aby w sądach powszechnych orzekali bardzo dobrzy sędziowie.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy, uchwałą nr [...] z dnia [...] 2025 r. w przedmiocie dalszego zajmowania stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku, na podstawie art. 69 § 1b p.u.s.p., Rada nie wyraziła zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się.

W uzasadnieniu uchwały wskazano, że w celu przygotowania sprawy do rozpatrzenia na posiedzeniu Rady, Przewodniczący Rady wyznaczył zespół, zawiadomił Ministra Sprawiedliwości o jego powołaniu oraz o sprawach indywidualnych przekazanych zespołowi w celu przygotowania ich do rozpatrzenia

na posiedzeniu Rady. Minister Sprawiedliwości nie przedstawił opinii w trybie art. 31 ust. 2b u.KRS. Ponadto, w celu wszechstronnego rozpatrzenia sprawy, zwrócono się do Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach o nadesłanie dodatkowych – aktualnych informacji.

Rada wskazała jednocześnie, że w dniu 6 października 2025 r. zespół członków KRS, po zapoznaniu się ze zgromadzoną dokumentacją, przeprowadzeniu narady oraz uznaniu, że materiały są wystarczające do zajęcia stanowiska w sprawie, postanowił rekomendować Radzie niewyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się (przy 2 głosach „przeciw” i 1 głosie „wstrzymującym się”). Zespół członków KRS ustalił, że odwołujący się orzeka w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach. Dodatkowo pełni funkcję rzecznika prasowego, w związku z czym współczynnik wpływu spraw wynosi 0,8. Stan referatu odwołującego się na dzień 1 września 2025 r. wyniósł 204 sprawy przy średniej wydziału 270 spraw, co oznacza, że referat odwołującego się należy do jednego z mniejszych w wydziale. Wpływ do referatu odwołującego się w okresie od 1 września 2024 r. do 31 sierpnia 2025 r. wyniósł 221 sprawy, a załatwialność 238 spraw. Jednocześnie z ustaleń zespołu członków Rady wynika, że limit etatów w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach został osiągnięty (wynosi 10). Natomiast faktyczna obsada wynosi 11 etatów, bowiem jeden sędzia jest delegowany do orzekania z sądu rejonowego. Zespół nie dopatrył się tym samym żadnych szczególnych okoliczności, które przemawiałyby za pozostawieniem odwołującego się w czynnej służbie sędziowskiej. Zespół członków Rady zwrócił uwagę, że odwołujący się uzyskał poparcie Wiceprezesa Sądu Okręgowego w Katowicach i Przewodniczącego [...] Wydziału Cywilnego oraz 6 innych sędziów orzekających w tym wydziale. Stwierdził jednak, że poparcie części kadry sędziowskiej nie jest okolicznością samą w sobie przemawiającą za tym, aby rekomendować KRS pozytywne zaopiniowanie wniosku uczestnika postępowania. W tych okolicznościach zespół członków Rady uznał, że brak jest nadzwyczajnych okoliczności, które uzasadniałyby pozostawienie odwołującego się w czynnej służbie sędziowskiej. Choć jest doświadczonym orzecznikiem, to wielkość jego referatu i liczba spraw załatwionych nie należą do najwyższych. Ponadto, rekomendując Radzie niewyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska odwołującego się,

zespół uwzględnił ustawową przesłankę, że w przypadku braku nadzwyczajnych okoliczności zasadą jest przejście sędziego w stan spoczynku.

Uwzględniając powyższe, Rada w pełni podzieliła ustalenia zespołu członków KRS i uznała, że osiągnięte przez odwołującego się wyniki pracy orzeczniczej nie są ani nadzwyczajne, ani wyróżniające, w związku z czym nie przemawiają za pozostawieniem go w czynnej służbie sędziowskiej. W uzasadnieniu uchwały wskazano jednocześnie, że w celu zweryfikowania istnienia, bądź nieistnienia tych przesłanek Rada dokonała analizy całej dokumentacji zgromadzonej w sprawie i stwierdziła, że brak jest ekstraordynaryjnych okoliczności przemawiających za dalszym pełnieniem urzędu sędziego przez uczestnika postępowania. Rada ustaliła m.in., że sytuacja kadrowa [...] Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Katowicach, w którym orzeka odwołujący się, jest bardzo dobra, ponieważ w wydziale tym nie ma wakatów. W wydziale tym orzeka przy tym jeden sędzia z sądu rejonowego delegowany do pełnienia czynności w trybie art. 77 § 1 pkt 1 p.u.s.p. Rada podniosła również, że spośród sędziów, którzy orzekają we wszystkich kategoriach spraw, odwołujący się ma najmniejszy referat. Rada uwzględniła też okoliczność, że utworzony w 2022 r. Sąd Okręgowy w Sosnowcu przejął znaczną część spraw z Sądu Okręgowego w Katowicach. W tych okolicznościach, dzieląc w pełni stanowisko zespołu, Krajowa Rada Sądownictwa uznała, że zarówno stan referatu odwołującego się, jak też sytuacja kadrowa [...] Wydziału Cywilnego i Sądu Okręgowego w Katowicach nie przemawiają za pozostawieniem tego uczestnika postępowania w czynnej służbie sędziowskiej. Zdaniem Rady, odwołujący się powinien skorzystać z przysługującego mu prawa do przejścia w stan spoczynku. Powyższe okoliczności spowodowały, że w głosowaniu na posiedzeniu Krajowej Rady Sądownictwa dnia [...] 2025 r. za uwzględnieniem wniosku odwołującego się oddano 1 głos, przy 8 głosach „przeciw” i 5 głosach „wstrzymujących się” (oddano ogółem 14 głosów). Tym samym, wobec niezyskania bezwzględnej większości głosów, Krajowa Rada Sądownictwa podjęła uchwałę jak na wstępie.

Odwołujący się wniósł odwołanie od powyższej uchwały Nr [...], zaskarżając ją w całości. Przedmiotowej uchwale odwołujący się zarzucił naruszenie art. 33 ust. 1 u.KRS w zw. z art. 7 Konstytucji RP, poprzez rozstrzygnięcie sprawy z naruszeniem nakazu wszechstronnego rozważenia wszystkich jej okoliczności, nadto podjęcie

rozstrzygnięcia charakteryzującego się dowolnością, arbitralnością oraz powierzchownością istotnych ustaleń, poczynionych w sposób przekraczający granice uznaniowości.

Wskazując na powyższe, odwołujący się wniósł o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozstrzygnięcia.

W uzasadnieniu odwołania, odwołujący się podniósł, że Rada uwzględniła jedynie część danych statystycznych, odwołując się wyłącznie do „rozmiarów” referatu odwołującego się oraz ogólnej oceny sytuacji kadrowej wydziału. Rada nie odniosła się natomiast w żaden sposób do jakości pracy orzeczniczej odwołującego się, możliwej do oceny w oparciu o w pełni dostępne Radzie statystyki stabilności orzecznictwa, czy terminowości podejmowania czynności w rozpoznawanych sprawach. Nie nastąpiło to mimo wyraźnego wskazania w wytycznych zamieszczonych w wyroku z 15 lipca 2025 r., że istotną jest nie tylko ilość, ale też (a może przede wszystkim) jakość pracy orzeczniczej odwołującego się. Tymczasem, jak podkreślił odwołujący się, z treści stanowiska Prezesa Sądu Okręgowego, nadto w mniejszym z zakresie z treści pism Przewodniczącego i sędziów [...] Wydziału Cywilnego wynika, że jest on ceniony przez zwierzchników i kolegów jako nadzwyczaj doświadczony i sprawny sędzia, a podejmowane przez niego decyzje procesowe są zazwyczaj trafne i stoją na wysokim poziomie merytorycznym.

Krajowa Rada Sądownictwa w odpowiedzi na odwołanie wniosła o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Według art. 69 § 1 p.u.s.p. sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia, chyba że nie później niż na sześć miesięcy i nie wcześniej niż na dwanaście miesięcy przed ukończeniem tego wieku oświadczy Krajowej Radzie Sądownictwa wolę dalszego zajmowania stanowiska i przedstawi zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego, wydane na zasadach określonych dla kandydata na stanowisko sędziowskie.

Artykuł 69 § 1b p.u.s.p. przewiduje natomiast, że KRS może wyrazić zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jeżeli jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, w szczególności jeśli przemawia za tym racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów. Uchwała Krajowej Rady Sądownictwa jest ostateczna. W przypadku niezakończenia postępowania związanego z dalszym zajmowaniem stanowiska sędziego po ukończeniu przez niego wieku, o którym mowa w § 1, sędzia pozostaje na stanowisku do czasu zakończenia tego postępowania.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, kognicja Sądu Najwyższego w tej kategorii spraw ogranicza się przy tym do badania, czy uchwała KRS nie została podjęta z naruszeniem przepisów prawa (art. 44 ust. 1 u.KRS), w szczególności czy nie jest arbitralna (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 2021 r., I NKRS 2/21). Podkreślenia jednocześnie wymaga, że w sprawach indywidualnych, w świetle art. 33 ust. 1 u.KRS, Rada jest obowiązana przed podjęciem uchwały wszechstronnie rozważyć sprawę na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeżeli zostały złożone. Nakaz podjęcia uchwały po wszechstronnym rozważeniu sprawy oznacza, że Rada nie może pominąć istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z udostępnionej dokumentacji lub wyjaśnień, czy innych zebranych dowodów, ani dokonać ustaleń sprzecznych z tym materiałem, zaś samo rozstrzygnięcie powinno być wynikiem wszechstronnego rozważenia wszystkich aspektów sprawy w sposób, który nie był dowolny. W przypadku podejmowania uchwały dotyczącej wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego osiągającego wiek uprawniający do przejścia w stan spoczynku przesłankami, które Rada jest zobowiązana uwzględnić, są: uzasadniony interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny, w szczególności racjonalne wykorzystanie kadr sądownictwa powszechnego lub potrzeby wynikające z obciążenia zadaniami poszczególnych sądów.

W kontekście powyższego, zasadny okazał się sformułowany przez odwołującego się zarzut naruszenia przez Radę obowiązku wszechstronnego rozważenia sprawy oraz należytego uzasadnienia podjętego rozstrzygnięcia.

W pierwszej kolejności wymaga podkreślenia, że zaskarżona w niniejszej sprawie uchwała jest drugą z kolei uchwałą odnoszącą się do odwołującego się w analizowanym postępowaniu i zapadła na skutek ponownego rozpoznania sprawy przez KRS w związku z uchyleniem pierwotnej uchwały Rady z [...] 2024 r. przez Sąd Najwyższy wyrokiem z 15 lipca 2025 r., I NKRS 70/24.

Co przy tym istotne, w uzasadnieniu ww. wyroku z 15 lipca 2025 r. Sąd Najwyższy sformułował w stosunku do Rady i zapadłej uchwały z [...] 2024 r. cztery kluczowe zarzuty, będące zarazem wytycznymi dla Rady przy ponownym rozpoznaniu sprawy odwołującego się. Po pierwsze, Sąd Najwyższy zarzucił, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały z [...] 2024 r., motywując decyzję negatywną o niewyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się, Rada odwołała się do pozaustawowej przesłanki, nieprzewidzianej w dyspozycji art. 69 § 1b p.u.s.p., a mianowicie do ponadnormatywnych okoliczności leżących po stronie interesu wymiaru sprawiedliwości, czy też interesu społecznego, których zdaniem Rady zabrakło w odniesieniu do odwołującego się, a które mogłyby przesądzić o potrzebie dalszego zajmowania przez niego stanowiska sędziego. Po drugie, Sąd Najwyższy w sprawie I NKRS 70/24 zarzucił, że uzasadnienie uchwały z [...] 2024 r. było lapidarne i nie spełniało wymogów transparentności, jakie stawia się uzasadnieniom uchwał KRS wydawanych w takich przypadkach. Po trzecie, Sąd Najwyższy zarzucił, że Rada nie uzasadniła w sposób wyczerpujący i pogłębiony motywów odstąpienia przez nią od opinii zespołu członków KRS, który przy wydawaniu pierwotnej uchwały wyraził odmienne stanowisko i zarekomendował Radzie wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego przez odwołującego się, opierając swoją opinię na interesie wymiaru sprawiedliwości, a co było zdaniem Sądu Najwyższego w analizowanej sprawie tym bardziej konieczne, bowiem zespół członków KRS powołał się na pozytywną opinię służbową o pracy sporządzoną przez Prezesa Sądu Okręgowego w Katowicach, dane statystyczne obrazujące wyniki pracy sędziego oraz informacje o sytuacji kadrowej Sądu Okręgowego w Katowicach, a KRS na podstawie tych samych danych doszła do odmiennych wniosków i stwierdziła, że analiza działalności orzeczniczej odwołującego się na tle pracy sędziów orzekających w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach, wyniki statystyczne w zakresie wpływu i załatwienia

spraw oraz stanu referatu sędziego nie są wyróżniające, a obsada kadrowa [...] Wydziału Cywilnego – w zestawieniu z innymi wydziałami Sądu Okręgowego w Katowicach – jest jedną z najwyższych w tym Sądzie. Po czwarte, Sąd Najwyższy zarzucił, że Rada pominęła w uzasadnieniu uchwały z [...] 2024 r. dane płynące ze statystyk orzeczniczych [...] Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Katowicach, w którym orzekał odwołujący się oraz wnioski z nich wynikające, świadczące o wysokiej ocenie sędziego, wskazując zarazem, że wprawdzie wysoka ocena pracy sędziego jako orzecznika nie jest przesłanką ustawową, która przesądza o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego, jednak powinna być ona brana pod uwagę przy ocenie, czy dalsze zajmowanie stanowiska sędziego jest uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym, bowiem w interesie wymiaru sprawiedliwości leży to, aby w sądach powszechnych orzekali bardzo dobrzy sędziowie.

Analiza zaskarżonej w niniejszej sprawie (ponownej) uchwały KRS wskazuje, że KRS przy ponownym rozpoznaniu sprawy odwołującego się nie zrealizowała wszystkich wskazanych wyżej wytycznych Sądu Najwyższego zawartych w uzasadnieniu wyroku z 15 lipca 2025 r.

Lektura uzasadnienia zaskarżonej w niniejszej sprawie uchwały jednoznacznie wskazuje, że KRS po raz kolejny zaniechała pogłębionej analizy sprawy. Przede wszystkim przekonuje o tym fakt, że w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały, poza lakonicznym stwierdzeniem, że wyniki pracy orzeczniczej odwołującego się nie są ani nadzwyczajne, ani wyróżniające, w związku z czym nie przemawiają za pozostawieniem go w czynnej służbie sędziowskiej, brak jest szerszego odniesienia się do danych statystycznych dotyczących terminowości i stabilności jego orzecznictwa. W uzasadnieniu zaskarżonej uchwały brak jest także odniesienia się do pozytywnych opinii służbowych i przełożonych odwołującego się oraz jego współpracowników, pomimo, że dokumenty te były nie tylko przywoływane w pierwotnej uchwale dotyczącej odwołującego się, lecz także stanowiły podstawę analizy dokonanej przez zespół członków Rady przy ponownym rozpoznaniu sprawy, a ponadto w uzasadnieniu zapadłego w sprawie I NKRS 70/24 wyroku (odnoszącego się do pierwotnej uchwały dotyczącej odwołującego się) Sąd Najwyższy zarzucił Radzie, że w żaden szczególnie sposób nie ustosunkowała się do statystyk

orzeczniczych wydziału, w którym odwołujący się orzeka oraz do wniosków z nich wynikających, dając tym samym Radzie wytyczne, że konieczne jest zweryfikowanie tych okoliczności przy ponownym rozpoznaniu sprawy dotyczącej odwołującego się. Rację należy zatem przyznać odwołującemu się, że powołując się wyłącznie na dane statystyczne dotyczące wielkości referatu odwołującego się oraz sytuacji kadrowej [...] Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Katowicach, Rada nie zrealizowała w sposób należyty wytycznych przedstawionych w uzasadnieniu wyroku uchylającego pierwotną uchwałę KRS dotyczącą odwołującego się. Powyższe okoliczności uniemożliwiają tym samym poznanie okoliczności, które według KRS przesądziły o podjęciu decyzji o odmowie uwzględnienia wniosku odwołującego się o wyrażenie zgody na dalsze zajmowanie przez niego stanowiska sędziego.

Dodatkowo Sąd Najwyższy dostrzega pewne niespójności w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały. Rada bowiem jako jedną z okoliczności przemawiających za niewyrażeniem zgody na dalsze zajmowanie przez odwołującego się stanowiska sędziego wskazała, że według stanu na dzień 1 września 2025 r. referat spraw odwołującego się wyniósł 204 sprawy przy średniej wydziału 270 spraw, co oznacza, że referat odwołującego się należy do jednego z mniejszych w wydziale. Tymczasem Rada zupełnie pominęła, że pełnienie przez odwołującego się funkcji rzecznika prasowego (który to fakt Rada w uzasadnieniu sama wskazała) *per se* pociąga za sobą obniżenie obciążenia i zmniejszenie liczby przydzielanych mu spraw w porównaniu do innych sędziów, a co wynika z regulacji wewnętrznych danego sądu. Rada tę zaś okoliczność zupełnie pominęła w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały. Także okoliczność, że w 2022 r. Sąd Okręgowy w Sosnowcu przejął znaczną część spraw z Sądu Okręgowego w Katowicach, co w konsekwencji pociągnęło za sobą polepszenie sytuacji kadrowej [...] Wydziału Cywilnego i Sądu Okręgowego w Katowicach – a którą to okoliczność Rada również powołała jako przemawiającą za niepozostawieniem odwołującego się w czynnej służbie sędziowskiej – dotyczy w równej mierze wszystkich sędziów orzekających w [...] Wydziale Cywilnym Sądu Okręgowego w Katowicach i wpłynęła w równej mierze na zmniejszenie referatów wszystkich sędziów orzekających w tym wydziale, nie tylko zaś odwołującego się.

W konsekwencji Sąd Najwyższy nie ma wątpliwości, że zaskarżona uchwała Rady została podjęta bez wszechstronnego rozpatrzenia posiadanych materiałów, co rodzi konieczność jej uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu ww. wyroku z 15 lipca 2025 r. Sąd Najwyższy wskazał również, że Rada, uzasadniając uchwałę niewyrażającą zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który osiągnął wiek stanu spoczynku, nie może ograniczać się jedynie do użycia zawartych w art. 69 § 1b u.s.p. pojęć. Dodatkowo konieczne jest wskazanie rzeczywistych powodów i faktów, dla których uznano, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadniają zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, o którym mowa w art. 69 § 1 p.u.s.p. Oznacza to obowiązek rozważenia okoliczności związanych z interesem wymiaru sprawiedliwości, czy też interesem społecznym, mogących przesądzić o potrzebie dalszego zajmowania stanowiska sędziego. Wprawdzie art. 69 § 1b zd. 1 p.u.s.p. wskazuje na uznanie, jakie przysługuje Radzie w kwestii wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie przez sędziego stanowiska pomimo ukończenia przez niego 65 roku życia, to jednak uznaniowość Rady jest ograniczona kryteriami wskazanymi *expressis verbis* w art. 69 § 1b p.u.s.p. Na Radzie spoczywa zatem obowiązek uzasadnienia, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny wymaga odstąpienia od zasady przechodzenia sędziego w stan spoczynku z dniem ukończenia 65 roku życia, względnie tego nie uzasadnia. Hipotetycznie rzecz ujmując, nawet jeżeli sędzia nie wyróżnia się na tle innych sędziów, to interes wymiaru sprawiedliwości (lub ważny interes społeczny) może przemawiać za jego pozostaniem w służbie, i odwrotnie – nawet jeżeli mamy do czynienia z wyróżniającym się sędzią, interes wymiaru sprawiedliwości (lub ważny interes społeczny) nie zawsze będzie przemawiać za odstępstwem od tej zasady (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 16 kwietnia 2024 r., I NKRS 100/23). W okolicznościach niniejszej sprawy Krajowa Rada Sądownictwa nie podjęła nawet próby ustalenia aktualnych potrzeb interesu wymiaru sprawiedliwości. Pojęcie interesu wymiaru sprawiedliwości powinno być skonkretyzowane przez organ władzy publicznej w procesie stosowania prawa, nie można bowiem powoływać się na abstrakcyjnie ujęty interes wymiaru sprawiedliwości, zwłaszcza przy podejmowaniu negatywnych dla strony

rozstrzygnięć procesowych bez uzasadnienia, na czym ten interes w konkretnym przypadku polega i dlaczego nie przemawia za wyrażeniem zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego.

Pojęcie interesu wymiaru sprawiedliwości jest pojęciem zmiennym w czasie. Obowiązuje „w danej chwili”. Trudno skonstruować obiektywną i uniwersalną definicję interesu wymiaru sprawiedliwości. Interes ten nie ma generalnego, wszechobejmującego znaczenia opisowego i wymaga ciągłej redefinicji, ciągłej analizy i nieustannie nowego wartościowania, oceniania w niekończącym się procesie, dokonującym się wieloma kanałami i mechanizmami natury politycznej, czy organizacyjnej. Ustalenie jego treści powinno wynikać ze zobiektywizowanych okoliczności. Pierwotna uchwała w niniejszej sprawie wydana została w maju 2024 roku. Od tego czasu doszło do istotnej zmiany okoliczności wprost odnoszących się do interesu wymiaru sprawiedliwości. Trudno nie dostrzec narastającego systemowego problemu, przekładającego się w oczywisty sposób na znaczne wydłużenie czasu rozpoznawania spraw w sądach powszechnych, a polegającego na wstrzymywaniu się przez Ministra Sprawiedliwości z ogłaszaniem nowych obwieszczeń o wolnych stanowiskach sędziowskich, a tym samym na zablokowaniu procesu rekrutacji sędziów w sądach powszechnych, co w sposób oczywisty skutkuje wzrostem liczby wakatów w polskich sądach i narastaniem systemowych wad w sposobie jego zorganizowania, przekładających się na przewlekłość postępowań. Z roku na rok problem ten staje się coraz bardziej widoczny, a sędziów pozostających w stanie czynnym jest coraz mniej, co w sposób oczywisty ma związek z interesem wymiaru sprawiedliwości. Analiza pojęcia „interesu wymiaru sprawiedliwości” na gruncie art. 69 § 1b zd. 1 p.u.s.p. wymaga zatem każdorazowo dodatkowej oceny, czy odmowa wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego nie będzie w danym przypadku prowadzić do nadmiernego obciążenia pozostałych sędziów orzekających w danym sądzie, a pozostających w służbie, nieuchronnie wydłużając toczące się w sądach postępowania sądowe. Należy bowiem mieć na uwadze, że zaniechania w zapewnieniu właściwej obsady sędziowskiej stanowią istotne źródło nadmiernej długości postępowań sądowych w Polsce, wprost i bezpośrednio wpływając na pogłębienie problemu systemowej przewlekłości postępowań,

naruszając tym samym prawo jednostki do sądu, a w rezultacie godząc w interes wymiaru sprawiedliwości.

W świetle powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 44 ust. 3 u.KRS, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji odrębne do uzasadnienia.

Zdanie odrębne do uzasadnienia złożyła SSN Maria Szczepaniec.

[r.g.]

**Zdanie odrębne SSN Marii Szczepaniec do uzasadnienia wyroku Sądu
Najwyższego z dnia 19 marca 2026 r., I NKRS 10/26**

Nie zgadzam się z częścią uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2026 r., I NKRS 10/26 odnoszącą się do kwestii konieczności wskazania przez Radę w uzasadnieniu uchwały niewyrażającej zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, który osiągnął wiek stanu spoczynku, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadniają zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, o którym mowa w art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn. Dz.U. 2024, poz. 334, dalej: „p.u.s.p.”).

Zgodnie z przytoczonym powyżej przepisem zasadą jest, że sędzia przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 65. roku życia. Wobec obowiązywania tej regulacji nie można mieć jakichkolwiek wątpliwości, że przejście w stan spoczynku sędziego wraz z osiągnięciem określonego wieku jest zasadą i następuje *ex lege* (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z: 8 sierpnia 2023 r., I NKRS 32/23; 19 września 2023 r., I NKRS 36/23; 7 listopada 2023 r., I NKRS 64/23).

Od tak ukształtowanego uregulowania prawodawca przewiduje wyjątek ujęty w art. 69 § 1b p.u.s.p. Przepis ten wyposaża KRS w uprawnienie do wyrażenia zgody

na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego pomimo ukończenia przez niego 65. roku życia, o ile jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym. Równolegle nakłada on na nią obowiązek uzasadnienia, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny wymaga odstąpienia od zasady przejścia sędziego w stan spoczynku po osiągnięciu 65. roku życia.

Z uwagi na powyższe w mojej ocenie Rada nie wyrażając zgody na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego pomimo ukończenia przez niego 65. roku życia nie ma obowiązku wskazywania w uzasadnieniu okoliczności świadczących o tym, że interes wymiaru sprawiedliwości lub ważny interes społeczny nie uzasadniają w ocenianym przypadku wyrażenia zgody na dalsze zajmowanie stanowiska przez sędziego, którym mowa w art. 69 § 1 p.u.s.p. Dopiero w przypadku wydania uchwały wyrażającej zgodę na dalsze zajmowanie stanowiska sędziego pomimo ukończenia przez niego 65. roku życia, Rada ma obowiązek wyjaśnienia dlaczego w tym konkretnym przypadku jest to uzasadnione interesem wymiaru sprawiedliwości lub ważnym interesem społecznym.

[SOP]

[a.ł]